

ЧАСТИЧНА ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПРОЕКТ НА ПРАВИЛНИК ЗА УСТРОЙСТВОТО И ОРГАНИЗАЦИЯТА НА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

1. Идентифициране на проблемите

Към момента устройството на Комисията за защита от дискриминация (КЗД) и процедурните правила за производствата са уредени в отделни актове („Правилник за устройството“ и отделни „Правила за производството“), което създава предпоставки за процесуално объркване и противоречива съдебна практика на Върховния административен съд (ВАС).

Действащият правилник от 2005г. е морално остарял и не съответства на променената нормативна рамка и на динамиката на съвременните административни процедури.

Липсата на електронни процедури води до забавяне на производствата и излишни разходи за страните и бюджета. Досегашната уредба не позволява прилагането на съвременни технологични решения, като подаване на жалби с квалифициран електронен подпис (КЕП) и видеоконферентни заседания.

Установени са дефицити при контрола върху изпълнението на влезлите в сила решения и налагането на принудителни административни мерки, което обезсмисля защитната функция на Комисията.

2. Цели на проекта

Освен основната кодификация, проектът си поставя следните стратегически и оперативни цели:

Чрез изричното разписване на правилата за производство (срокове, доказателствена тежест, преклузии) се цели минимизиране на субективния фактор и гарантиране на еднакво третиране на всички страни в процеса.

Чрез въвеждането на института на „подпомагащия експерт“ и тясно специализираните състави се цели изготвянето на по-задълбочени и юридически издържани решения, които да устояват на последващ съдебен контрол пред административните съдилища и ВАС.

Цели се превръщането на регионалните представители в активни органи за „бърза реакция“ на местно ниво, което да сваля административната и финансова тежест от гражданите, живеещи извън столицата.

Чрез структурирането на отделен отдел „Анализ“, Комисията цели не само да санкционира нарушенията, но и да идентифицира системни проблеми в обществото чрез независими проучвания и доклади, което е ключово изискване на правото на ЕС.

Една от основните цели е насърчаване на споразумението (помирението) като по-бърз и по-евтин начин за решаване на спорове, като му се придава реална изпълнителна сила.

Чрез детайлизиране на процедурите по мониторинг и налагане на нови санкции за неизпълнение, проектът цели да прекрати практиката на пренебрегване на задължителните предписания на Комисията.

Цели се подобряване на координацията между специализираната и общата администрация, за да се гарантира максимална ефективност на публичния ресурс при стриктно спазване на бюджетната дисциплина.

3. Идентифициране на заинтересованите страни

Граждани и юридически лица: Пострадали от дискриминация, жалбоподатели, сигналподатели и ответни страни в производствата.

Държавни и местни органи: Като субекти, задължени да съдействат на КЗД и да изпълняват нейните предписания.

Администрацията на КЗД: Членове на Комисията и служители в общата и специализираната администрация.

Административните съдилища и ВАС: По отношение на съдебния контрол върху актовете на КЗД.

4. Варианти на действие

Вариант 0 „Без действие“

Описание: Запазва се сегашното положение и съществуващата не осъвременена и фрагментирана уредба.

Рискове: Продължаваща „нормотворческа разпокъсаност“. Продължаващо забавяне на преписките. Риск от нови отмени на решения на КЗД от съда поради процедурни пороци. Остава високата административна тежест поради липса на електронни услуги.

Вариант 1 „Приемане на нов Правилник“:

Описание: Цялостна актуализация, въвеждане на нови процедури и оптимизирана структура.

Последици: Пълно осъвременяване и консолидация на правилата. Това е препоръчителният вариант, който адресира всички идентифицирани проблеми. Създаване на модерна европейска институция.

Извод: Вариант 1 е единственият възможен за постигане на модерно и ефективно административно производство в сферата на антидискриминацията.

5. Анализ на въздействията

Тип въздействие

Описание

Икономическо

Фискална неутралност Не се предвиждат допълнителни разходи. Не се изискват допълнителни бюджетни средства. В средносрочен план се очаква намаляване на разходите за командировки и пощенски услуги чрез дигитализацията. Повисока събираемост на глобите и имуществените санкции чрез НАП.

Социално

Подобрен достъп до правосъдие за уязвими групи, включително в отдалечени райони чрез регионалните представители. Проектът превръща регионалните представители от „пощенски кутии“ в активни органи по превенция. Въвеждането на дистанционно участие в заседанията спестява време и разходи на страните в производствата пред Комисията. Яснота относно редовността на жалбите. Нужда от минимална дигитална грамотност за ползване на електронни услуги, което намалява значително административната тежест. Въвеждането на КЕП за подаване на жалби или сигнали премахва нуждата от физическо присъствие или пощенски разходи.

Административно

Оптимизация на работните процеси придружена от първоначално натоварване по внедряване на новите правила и обучение на състава. Дисциплиниране на страните. Засилен контрол върху изпълнението на решенията. Намалено натоварване чрез предварителна проверка на редовността от дирекция „АПИО“. Намаляване на рискът от „шिकаниране“ и дълги производства посредством

въвеждането на ясни правила като по този начин се създава и предвидимост за страните.

6. Оценка на административната тежест

Административната тежест намалява за гражданите чрез възможността за дистанционно участие и електронно подаване на документи. Премахват се излишни административни стъпки при проверка на редовността на жалбите.

7. Съответствие с правото на Европейския съюз

Проектът е в пълно съответствие с антидискриминационните директиви (2000/43/ЕО, 2000/78/ЕО и 2006/54/ЕО). Той издига КЗД до стандартите на европейската мрежа EQUINET, като гарантира независима подкрепа на жертвите и „ефективни и възпиращи“ санкции.

8. Мониторинг и индикатори за успех

За измерване на ефекта след 12 месеца ще се следят следните показатели:

1. Количествени индикатори (Ефективност на процеса)

Степен на съкращаване на производствата: Процентно намаление на средната продължителност на една преписка (от образуване до решение) спрямо предходната година (цел: минимум 20% съкращаване).

Дял на електронните жалби: Процент на жалбите и сигналите, подадени чрез КЕП или Системата за сигурно електронно връчване (цел: минимум 10% през първата година).

Намаляване на отменените актове: Понижаване на броя на решенията на КЗД, отменени от Върховния административен съд (ВАС) поради процедурни нарушения (цел: под 15%).

Брой проведени видеоконферентни заседания: Брой дистанционни изслушвания, реализирани по реда на новия чл. 59 от Правилника.

2. Качествени индикатори (Социално и правно въздействие)

Брой утвърдени споразумения: Ръст на успешно приключилите производства чрез процедура по помирение (индикатор за „възстановително правосъдие“).

Ефективност на регионалните представители: Брой проучвания и събиране на доказателства, извършени на място в страната без командироване на служители от София.

Повишаване на събираемостта: Процент на реално постъпилите суми от наложени глоби и имуществени санкции след въвеждане на новия механизъм за контрол.

Изпълнение на решенията: Брой извършени проверки по реда на мониторинга за спазване на задължителните предписания и наложени принудителни административни мерки при неизпълнение.

3. Икономически индикатори (Фискална дисциплина)

Спестявания от логистика: Намаление на бюджетните разходи за пощенски услуги и хартиени консумативи вследствие на дигитализацията.

Оптимизация на административния ресурс: Съотношение между приключени преписки и обща численост на администрацията (89 бройки) – целта е повишаване на производителността на всеки щатен служител.

Заключение: Приемането на Правилника е необходимо за модернизиране на КЗД и осигуряване на ефективна защита срещу дискриминация в съответствие с европейските стандарти.